

BALÁZS BÉLA STÚDIÓ, 1970

A múlt év utolsó napjaiban vezetőségválasztásra került sor a Balázs Béla Stúdióban. Az új vezetőség tagjai — valamennyien az utóbbi két évben végezték el a főiskolát —: Gazdag Gyula, Grunwalsky Ferenc, Magyar Dezső, Mihályfi László és Szomjas György.

„A Balázs Béla Stúdióban az utóbbi időben súlyos válság alakult ki. ... A jelenlegi válság megoldására, az ellentmondások felszámolására komplex reformot kell kidolgozni. ... a fő feladat: a lehetőségek felkutatása és egy újfajta szervezés kidolgozása. Olyan szervezése, mely az aktivitás új, változatosabb lehetőségeit teremti meg azok számára, akik felelősen közreműködők akarnak, tudnak lenni.”

Ezekkel a sorokkal kezdődik az új vezetőségi tagoknak a Balázs Béla Stúdió tagsága elé terjesztett reformjavaslata.

— Miben áll ez a — mindjárt a tervezet első mondatában említett — válság? Stúdióon belüli problémákról van szó, vagy szélesebben értelmezett válságra gondolnak?

Szomjas György (eddigyi munkái: a *Diákszerelem*, a *Háromkirály mi*

vagyunk és a *Tündérszép lány* című kisfilmek):

— Az utóbbi években megváltozott a kisfilm-műfaj helyzete, s így a Balázs Béla Stúdió helye is filmgyártásunkon belül. Véleményem szerint ma a rövidfilm-műfaj válságban van. Ennek oka talán az, hogy nehéz megtalálni azt a témát, amely azon a bonyolultsági fokon is érdekessé válhat, melyet a kisjátékfilm műfaja megenged. Ezért az a véleményem, hogy a dokumentumfilm jobb előiskola egy leendő játékfilmnek, mint a kisjátékfilm. Az új igényeket a mi generációnk érzi a legjobban, nekünk kellett tehát kifejezésre juttatni mindezt. Ebben a tervezetben öten megfogalmaztuk igényünket egy korszerű alkotóműhelyre.

Válságról beszél *Gazdag Gyula* (a *Hosszú futásodra mindig számíthatunk* című sikeres Schirilla-film rendezője is):

— A most végbement változások az tette szükségessé, hogy a stúdióban helyet kér az új nemzedék. A Balázs Béla Stúdió elsősorban azok számára fontos, akiknek nincs más lehetőségük filmkészítésre. A

Szomjas György: *Tündérszép lányok*

Gazdag Gyula: Hosszú futásodra mindig számíthatunk

stúdió idősebb, nagyjelmezű tagjai itt két film között kipróbálhatják új módszerüket, elképzelésüket, vagy ellenőrizhetik a régit. Nekünk azonban ez az egyetlen lehetőségünk. Mindez a válság következménye, melynek még nincs vége. Ennek a válságnak egyik oka szerintem az, hogy a stúdióknak nincs ellenőrizhető kapcsolata a közönséggel. Beülni a moziba, és lemérni a film hatását: ez rendkívül izgalmas minden alkotó számára. Mi igényeljük a vitát a közönséggel. A jelenlegi helyzetben azonban realisabb, ha jobb kapcsolatot helyett bármilyen kapcsolat létesítését tervezzük. Ennek érdekében van konkrét javaslatunk is. Szeretnénk, ha a Balázs Béla Stúdió évi termését — mely körülbelül két órányi műsoridő — a MOKÉP forgalmazná, olyan hosszú ideig, amíg közönségigény van rá. A filmjeink fogadtatását tükröző forgalmazási adatok nagyon hasznosak és tanulságosak lennének mindannyiunk számára.

Grunwalsky Ferenc operatőri és rendezői szakot végzett a főiskolán: (Eddigi munkái: a *Siratók* című dokumentumfilm, és a *Vörös május*; most pedig Pintér Györggyel együtt portréfilmsorozat készítő rendezők-

ről. Eddig a *Jancsó-* és *Fábri-*portré készült le, és befejezés előtt áll a *Gaál Istvánt* bemutató kisfilm.)

— A Balázs Béla Stúdióban tapasztalható válság egy világjelenség része. A kisfilm világszerte tapasztalható útkeresését jól tükrözik a nemzetközi rövidfilm-fesztiválok. Érezzük ezt mi is — ezért fordultunk új formák, új filmkészítési lehetőségek keresése felé. Szerintünk a Balázs Béla Stúdiót művészeti fórummá kell tenni, aktív műhelymunkát kell kialakítani.

— *Viták, ankétok rendezésére gondolnak?*

— Inkább klubhangulatú beszélgetésekre. Fiatal írókat, szociológusokat, tudósokat hívunk meg összejöveteleinkre. Ezeknek a beszélgetéseknek a révén szeretnénk bekapcsolódni a korszerű ismeretek áramába. Velük partner-szinten beszélgethetünk, hiszen őket is érdekli a mi munkánk. A film komplex művészet — s az ilyenfajta viták is segítségünkre lesznek abban, hogy megfelelő színvonalú író- és szakértő gárdát alakíthassunk ki, olyan emberekből, akik segíteni tudnak nekünk. Bevezetjük azt is, hogy a Balázs Béla Stúdió tagjainak más stúdiókban készült filmjeiről részle-

Jelenet a Tündérszép lányok című filmből

tes, elemző szakmai vitát rendezünk.

— A szellemi élet más területein dolgozó fiatal értelmiségiek nagy segítséget tudnak nyújtani nekünk munkánk szakmai, elméleti alapjának szélesítésében — jegyzi meg Szomjas György.

— A Balázs Béla Stúdióban megalkulása idején élénk szellemi élet folyt. 1968 őszén, mikor a stúdió tagja lettem, ennek már csak nyomai voltak felfedezhetőek, álmos forgatókönyvi viták formájában — emlékszik vissza *Gazdag Gyula*. — A kezdeti szellemi életet kell feltámasztani, hogy körülnézhessünk Magyarországon, hogy otthon lehessünk az itt és a ma problémái között. — A filmkészítést kötetlenebbé, mozgékonyabbá tenni, ez a célunk — mondja *Szomjas György*. — Rugalmasabban kell követni az eseményeket, „rajta kell lennünk” a valóságon, hogy apró változásait is figyelemmel kísérhessük. A forgatókönyv írása ma szerintem a konkrét tényanyag összegyűjtését jelenti, tehát elsősorban magnóval és fényképezőgéppel történik. Készült már a stúdióban olyan kisfilm, melyben a forgatókönyv helyét összegyűjtött riportanyag foglalta el. (Gábor Pál *A látogatás* című filmjére gondolok.) Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a forgatókönyvek, illetve benyújtott

vázlatok elfogadása is gyors, rugalmas legyen, hogy az alkotók ne késsek le az eseményt, melyről filmet készítenek.

— A keskenyfilmes, hangos kézikamera a legmegfelelőbb a mi munkánkhoz — véli *Szomjas György* —, hiszen gyorsnak kell lennie az átállásnak, a mozgás követésének.

— Körülbelül fél éve megvan a normál méretre nagyítás technikai feltétele is — teszi hozzá *Gazdag Gyula*. — Így a keskenyfilmre felvett anyag moziban is vetíthetővé válik.

— Külön és szervezett formában kell foglalkoznunk nemzetközi kapcsolatainkkal, filmjeink külföldi sorával és propagandájával — folytatja *Szomjas György*. — Rengeteg kihasználatlan lehetőség kínálkozik ezen a téren. Közvetlen kapcsolatot próbálunk kialakítani — az intézményes kapcsolatok mellett — stúdióink és más nemzetközi filmtársulások között. A Szövetségen keresztül kapcsolatot tartunk fenn a szocialista országok Filmművész Szövetségeivel, de szeretnénk felvenni a kapcsolatot nyugati dokumentum- és rövidfilmes csoportokkal is, és megszervezni, hogy az idén 10 éves Balázs Béla Stúdió filmjei még több fesztiválon vegyenek részt.

B. VARGA ZSUZSA